

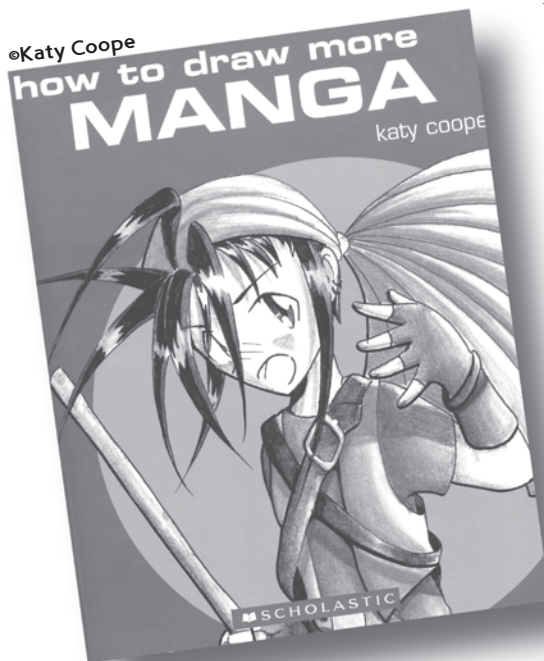
Piirtämisestä, oppaista ja mangasta

Reima Mäkinen

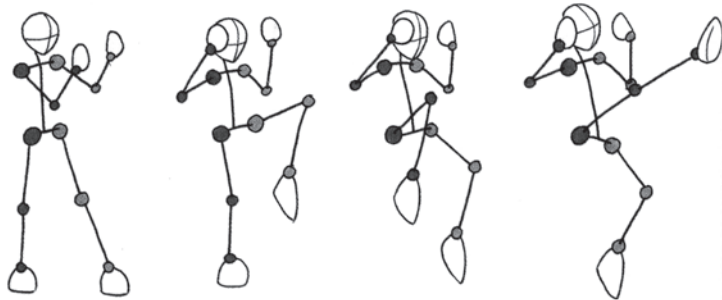
Sarjainfossa 2/2005 Hans Nissen kirjoitti Katy Coopen mangapiirustusoppaasta. Osa kritiikistä kohdistui yleisesti viihdemangaan. Perusteluina Nissen käytti mm. omia piirtämiseen liittyviä kokemuksiaan. Syyllistyykö Coope huonosti piirtämiseen? Kyllä. Kirjan suomentajana olen tuskaisen tietoinen teoksen puutteista. Teoria, johon Coope nojaa on kuitenkin arkisen piirustelun kentällä suurelta osin hyväksi havaittu.

Coopen naiiviuteen vetoaminen on helppo tapa lähestyä asiaa. Kokemattomuudessaankin Coope kuitenkin ymmärtää tukeutua fiksumpien oppaiden rakenteisiin ja yleisesti käytettyihin metodeihin, kuten ns. rautalankamalleihin ja plastisiin muotoihin asentojen hahmottamisessa. Nissen toteaa, että piirrosten kopiointi kuuluu tiettyyn ikään tai kehitysvaiheeseen. Hän kuitenkin unohtaa asian tyystin esitellessään visiotaan taiteilijan ja taiteen tehtävästä. Oppaan väitetty vaarallisuus taas tuo mieleeni keskustelut joiden jäljet veivät kirjarovioille.

Sarjakuvakursseilla nuoret oppilaat ovat aina aluksi piirrelleet selkeästi tunnistettavia akuunkkoja, barbaareja ja karvisia.

Suomalaisille mangaopinjanaisille on Coopen oppaan lisäksi tarjolla Toriyaman & Sakuman Piirrä mangaa-teos. Keväällä ilmestyy myös jatko-osa Coopen oppalle.

Don't forget to draw the left or right arms and legs punching or kicking.

©Katy Coope

Coopen lanseeraamasta mangapästä tai chibistä on viime aikoina tullut suosituin lukomuihista piirretty hahmo. Nämä tyyliteltyt, lähes merkkimäiset kuvat ovat ensi askeleita piirtäjän tiellä. Tärkeintä on, että työ tuo tekijälle mielihyvää.

Matkimisen autuuteen viittaa haastattelussaan (Sarjainfo 52) myös Jerry Dumas, joka tunnetaan sanomalehtisarjasta Sami ja Siilo.

Keskuudessaamme on toki visuaalisesti orientoituneita neroja, joiden silmä havainnoi ja kynä lentää originaalilla tavalla heti lapsuudesta asti. Meidät muut (terve?) itsekritiikki palauttaa maanpinnalle latistaen taiteilun noin 10-vuoden iässä. Tälle ryhmälle Coopen opas on suunnattu kannustimeksi ja tuottamaan onnistumisia. Eri ihmisille sopivat erilaiset haasteet ja opetusmetodit. Aikuiset voivat helposti oppia ajattelua, analyysia ja kuviin liittyvää filosofiaa, plastisuutta, jopa sitä kaivatua näkemystä. Monille lapsille taas riittää aluksi ohje: ”tee näin”.

Oppaiden ostajien ensisijainen ongelma liittyy usein kuvan ilmitasoon. Kysyntä kumpuaa halusta tehdä mallin näköisiä kuvia! Ennen modernismin aikaa myös taiteilijat pohtivat vakavissaan sitä miten siirtää todellisuus kaksisuolotteiselle pinnalle?

Sarjakuvissa todellisuuden koodausmallit on usein valmiiksi mietitty. Lukijan ja tekijän välisellä sopimuksella on perinne, joka takaa että keinot tulevat ymmärretyksi. Lapsille on täysin perusteltua kertoa näistäkin asioista. Järjestelmien järkyttämisen aika on vasta myöhemmin.

Sarjainfo 55:ssä P. A. Manninen kiteytti sarjakuva-gradunsa tulokset: ”Suomennettu tarjon-

ta määrää hyvin paljon sitä, millaiseksi tämä harrastus yksilön kohdalla syntyy, tai syntyykö sitä ollenkaan. Jos ajatellaan jotain tyyppiä, joka on ollut tuona aikana 10–15-vuotias, jos tuona aikana on jokin tällä tavalla hyvä julkaisu, se on voinut herättää tämän harrastuksen. Nimenomaan kiinnostuksen alan objektiiviseen harrastamiseen.”

Kiintoisia havaintoja harrastamisesta on esittänyt myös Jouko Ruokosenmäki. Hän toimittaa Egmontilla mm. Spider-Mania ja Ranma1/2:ta. Ruokosenmäen mukaan muutos näkyy yhtiöön saapuvissa lukijakirjeissä. Supersankarisarjakuvat ovat (90-luvulla tapahtuneen tuotantoteknisten muutosten jälkeen) kehittyneet melko kauas ”tavallisesta” piirustusjärjestelmästä. Tällä tarkoitetaan sitä rustaamista, mihin sarjojen fanit pääsevät omine kynineen. Tärkeä osa fanittamista, piirtäminen, oli kiuhtumassa pois.

Edes Japani ei ole täysin immuuni 1980-luvun lopulla alkaneen sarjakuvakustantamisen kriisin vaikutuksille. Lukijakato kohtasi myös Aasian markkinoita. Meillä mangan tulo on ollut selkeä piristysruiske alalle. Vihdoinkin.

Mangan avittamana piirustusharrastus on elpynyt. Sarjakuville löytyi jopa uusi yleisö, tytöt! Suosion kehityksen olen todennut ollessani mukana Sangatsumangan järjestämien piirrostkilpailujen raadeissa. Kilpailutöiden lähettämisen aikarajat on säädetty 1-2 viikkoon, muuten postin läpikäilyminen kävisi tuomaristolle liian rankaksi.

Mangavouhottuksessa on myös ongelmia. Mukava kehitys näkyy sarjakuvakursseille osallistumisessa, mutta miten opetustarjonta pystyisi vastaamaan kasvaneeseen kysyntään?! Entä mikä muuttaisi manga- ja sarjakuvaseurojen aktiivien välisen yhteistyön puutteen synergiaksi?